

דף י.

עין משפט א.

יו"ד סימן קטז סעיף א

א. משקים שנתגלו אסרו אותם חכמים^ג שמא שתה מהם נחש והטיל בהם ארס, ועכשיו שאין נחשים מצויים^ד בינינו מותר.

עין משפט ד.

יו"ד סימן קצט סעיף י

יב. חפפה ועיינה וטבלה, ובעלייתה מהטבילה נמצא עליה דבר חוצץ, אם זה בתוך עונה^ה שחפפה, טבלה אינה צריכה טבילה אחרת, ואם זה לא בתוך עונה אחת, צריכה טבילה אחרת.

ולהרמב"ם תמיד צריכה טבילה אחרת, אלא שאם זה בתוך עונה אחת אינה צריכה גם חפיפה אחרת.

הגה: אע"פ שהיתה החפיפה סמוך לטבילה, כיון שחפפה ביום סמוך לערב וטבלה בתחילת הלילה כיון שזה בב' עונות^ו, צריכה טבילה אחרת.

ג. ממשנה תרומות פ"ח משנה ד', ובגמ' ע"ז דף ל' וחולין דף ו'. ואפי' אם שתו אחרים מהם ולא הוזקו אין לשנות מהם שהארס צף למעלה, ויש שהארס שלו מפעפע עד אמצעית המשקה ויש שהארס שלו שוקע לשולי הכלי. כף החיים אות א'. ארס של כל השרצים מזיק אבל של נחש ממית.

ד. כ"כ הטור בשם התוס' בע"ז דף ל"ה, וכ"כ הרשב"א בתה"ב. מ"מ יש להזהר מלשתות בלילה גם בזה"ז משום שממית שיש בו ארס ואם שכח ולא כיסה אין לאסור מסתמא דשומר פתאים ה'. כף החיים אות ג'.

אבל בארצות המערב יש הרבה מקומות דשכיחי נחשים ועקרבים, וע"כ ראוי לכל ירא נפשו להזהר בהם וכן נהגו בארץ ישראל להשמר. כף החיים אות ו'.

מים שנתגלו כשרים לנטילת ידיים עיין באו"ח סי' ק"ס, ובכף החיים שם אות ב'. מ"מ בארצות המערב ששכיחים נחשים יש להחמיר. כף החיים אות ח'.

והגם שלא שכיחים היום נחשים צריכים להזהר ולכסות התבשיל בלילה משום שמצויים נמלים ותולעים ויתערבו בתבשיל ועוד דחיישינן שיאכלו ממנו עכברים ועובר משום בל תשקצו, וע"כ ראוי לכל ירא שמים לכסות התבשיל בלילה וביום. כף החיים אות ט'.

ה. ויש פוסקים שאין מחלקים בין עונה או לא, אלא אם החפיפה היה סמוך לטבילה, ויש להחמיר כשתי הדעות. ש"ך ס"ק י"ד.

ו. ב"י בשם הרמב"ם.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ו.

יו"ד סימן כד פעיף טו

טז. עיקור כיצד כגון שנעקר הקנה או הוושט מהלחי ומהבשר ונשמט אחד מהם או שניהם קודם גמר השחיטה ז, אבל אם שחט סימן אחד בעוף או רובו ואח"כ נשמט השני שחיטתו כשרה. נשמט אחד מהם ואח"כ שחט השני שחיטתו פסולה ח.

הגה: ואנו נוהגין להטריף כל עיקור בין במיעוט קמא בין במיעוט בתרא בין בקנה בין בוושט. ודוקא לאחר שנשחט ט אבל בחייו כשר אלא שאין שחיטה מועלת לו. ונפק"מ לענין חלבו או בצים שלו שהם כשרות ז.

עין משפט ז.

יו"ד סימן כד פעיף יז

יח. שחט אחד הסימנים ונמצא השני שמוט ואין ידוע אם קודם שחיטה או לאחר שחיטה הרי זו פסולה כ.

הגה: אפי' זרק העוף מידו לא אמרינן מחמת הזריקה או פירכוס נשמט, אבל השוחט נאמן לומר שלא היה שמוט בשעת שחיטה ל.

ז. אבל אם נתלש הבשר עם הסימנים והסימנים נשארו מחוברין בבשר אפי' נעקרו כולן ס"ל דכשרה. ש"ך ס"ק כ"א. אבל בטור משמע דטריפה כל שנשמט מהלחי. ט"ז ס"ק ה'. ובב"י כתב שיש עוד מין עיקור אחר והוא שנפרדו הסימנים זה מזה לכל אורכן או ברוב מקום שחיטתן. כף החיים אות ב"ן. ונעקר היינו בידי אדם, ונשמט היינו מאליו. ט"ז ס"ק ט'. ואע"ג דבעוף הכשרו בסימן אחד מ"מ בעינן שיהיו שני הסימנים ראויים לשחיטה ולכן נעקר אחד גם בעוף פסולה. ש"ך ס"ק כ"ב.

ח. אבל לא הוי טריפה אלא שכך היא הלכה למשה מסיני שאין שחיטה מועלת בה שכשנמטו הסימנים, ומשמע דאם אינה טריפה חלבה בחייה מותר. כ"כ הרשב"א סי' שס"ד, ב"י.

ט. טעות סופר וצ"ל ודוקא בשחיטה היינו שהשחיטה אינה מכשירתה אבל אם הרגיש בחייה שסימן אחד שמוט מותרת ביצתה וחלבה. כף החיים אות נ"ח.

י. והפר"ח אוסר החלב והביצים ודלא כהב"י. כף החיים אות ס'.

כ. פי' ספק נבילה. ש"ך ס"ק כ"ז.

ל. והוא שהשוחט אומר בדקתי אחר שחיטה ומצאתי שלא שמוט, אבל אומר הרגשתי בשעת השחיטה שלא היה שמוט אינו נאמן שא"א לעמוד ע"ז. כף החיים אות ע"ב, ודלא כהט"ז בס"ק י"ד.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

דף י:

עין משפט א.

יו"ד סימן יח סעיף טו

יז. השוחט בסכין בדוק ואחרי השחיטה שיבר בסכין ^מ בדרך שבירה עצמות ולא בדרך הולכה והובאה ובדקו ומצאו פגום שחיטתו כשרה דתולין שזה משבירת העצמות. וה"ה נפל ע"ג קרקע קשה והוא שראינו שנפל על חודו אבל מספק אין תולין ^נ שנפל על חודו. ואם שיבר בו עצם המפרקת אפי' דרך שבירה אין תולין ^ס בו מפני שהוא רך.

הגה: ואין חילוק בין בדק הסכין תחילה סמוך לשחיטה או שהיה בחזקת בדוק.

עין משפט ב.

יו"ד סימן יח סעיף יא

יא. יב. השוחט בהמות רבות ^ע או עופות רבים צריך לבדוק בין כל אחד ואחד ^פ, דאם לא עשה כן ובדק באחרונה ומצאה הסכין פגומה הרי

מ. ולא דוקא שיבר רק שהכה עליו בכח. עוף שבשעת שחיטה נשמטו כנפיה והכו בסכין ונמצאת הסכין פגומה יש לאסור דלא תלינן בכנפים שהם רכים. כף החיים אות צ"ה. הכתה הבהמה בזנבה על הסכין ונמצא פגום יש לתלות בזה ולהכשיר. שם אות צ"ו, שוחט שהזיד ועשה פגימות בסכין אחרי שחיטה קודם שבדק שחיטתו כשרה, ואם רגיל בכך מעבירין אותו. כף החיים אות ק"ב.

נ. דהוי ספק ספיקא לאיסור חדא שמא לא נפלה על חודה ואם נפלה שמא לא נפגמה בקרקע, לא כן באבד הסכין והוא לא לפנינו כשיש ס"ס תולין להכשיר. ש"ך ס"ק כ"ה וט"ז ס"ק י', שכתבו לחלק מכאן לסעיף י"ג.

ס. והט"ז בס"ק י"ב והש"ך בס"ק כ"ו חלקו על דברי השו"ע וס"ל דתולין במפרקת, וכן הסכים הפר"ח. כף החיים אות צ"ח, וסיים להקל בהפסד מרובה. ואם יש ספק אם היכה במפרקת הוי ספק ספיקא לאיסור ואין להתיר אפי' בהפ"מ. כף החיים אות צ"ט.

ע. לאו דוקא אפי' אחת צריך בדיקה אחר השחיטה ונקט רבות לאשמועינן שאם אבדה הסכין כולם כשרות ואם נמצא פגום כולם ספק נבילה. כף החיים אות נ"ו.

פ. כתב הש"ך בס"ק ט"ז היינו בדיקה כהלכתה אתלת רוחותיה, והכנה"ג כתב דמנהג בעולם לבדוק כי אם בהולכה והובאה אחת אחר השחיטה ובין כל אחת ואחת וטעמו כיון שהסכין בחזקת בדוק קודם השחיטה, אם לא שידע שהסכין נגע במפרקת שאז איתרע ליה חזקתיה, וסיים הכף החיים שמתמירין. שם באות ז"ך.

הכל ספק נבלות אפי' הראשונה ז.

הגה: מי שרוצה ק א"כ להכניס עצמו לספק זה א"צ לבדוק בין שחיטה לשחיטה ר.

עין משפט ג. יו"ד סימן קכו סעיף ג.

ג. ה. עד אחד נאמן באיסורין להתיר אבל לא להחמיר ש.

הגה: י"א בדבר שיש לברר כגון שאחד אומר לו בא ואראך עכו"ם מנסך יינך צריך לחוש ה לדבריו.

הגה: וכל דבר שלא איתחזק לא להתיר ולא לאיסור, עד אחד נאמן עליו אפי'

ז. דחיישינן שמא בעור של הראשונה נפגמה. כ"כ הפר"ח אות י"ז. ומ"מ בשעת הדחק כגון בע"ש ובערב יום כיפורים כתב בזבחי צדק שאין בודקים בעופות בין כל אחת ואחת רק בבהמות. כף החיים אות נ"ט.

ק. משמע מדברי הרמ"א דרשאי לעשות כן אם רוצה בכך ורי"ו אוסר לכתחילה, אבל הש"ך בס"ק י"ח הביא מכמה פוסקים להתיר לכתחילה אם רוצה וכדברי הרמ"א ודלא כהב"ח. והעלה הכף החיים שאין לעשות כן לכתחילה אלא בעת הצורך ובעופות, שם באות ס"ג.

ר. ואם נמצא הסכין אח"כ פגום הרי הכל ספק נבילה והשוחט נקרא פושע שעבר על דברי חז"ל ואם עשה כן שלא ברשות בעל הבהמות או העופות צריך לשלם אפי' שוחט בחנם כדין מזיק בידיים. כ"כ הלבוש, אבל הט"ז בס"ק ח' חולק וכתב דא"צ לשלם דלא ברי היזיקא בשעת מעשה, והש"ך בנקודת הכסף השיג על הט"ז ולכו"ע איסורא קעבד, וסיים בכף החיים ראוי לחייבו לשלם למגדר מילתא מח"א. כף החיים אות ס"ה. ועיין שם באות ס"ו חייב לשלם אם שחט הרבה לאדם אחד, ובדין שחט לשני בני אדם. עיין בחו"מ סי' ש"ו סעיף ה'.

ואם שוחט מרט הנוצות במקום השחיטה ויצא דם שנהגו לאסור מחשש נקיבת הוושט, כמבואר בסי' כ"ג פטור השוחט מלשלם דהוי כאנוס למרוט הנוצות. כף החיים אות ס"ח. ש. ב"י היכא דלא איתחזק איסורא, והרא"ש בפ"ג דמועד קטן דף ל"ה דגמרינן לה "ומספרה לה" לעצמה.

וכתב הש"ך בס"ק כ"ג לפרש דברי השו"ע דהיינו שנמצא עד אחד נאמן באיסורין להתיר אפי' בלא שתיקת הבע"ד שתהיה כהודאה אבל להחמיר לא נמצא שעד אחד יהיה נאמן בלא שתיקת הבע"ד, דממ"נ היכא דלא איתחזק לא להתיר ולא לאסור אסור מספק בלא העד והיכא דאיתחזק להתיר אין העד נאמן לאסור אם לא שבידו, וכמו בסעיף א'.

ת. פי' שצריך לילך עמו אבל אם הלך עמו ולא מצאו לעכו"ם אין כאן איסור. כ"כ הט"ז בס"ק ה'. וכתב הש"ך בס"ק כ"ד דאפי' הבע"ד או אפי' עד אחד מכחישו נאמן בדבר דאיכא לברורי, כך מוכח בש"ס ובפוסקים.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

לאוסרו א.

הגה: כל היכא שאיתחזק דבר איסור כגון טבל או חתיכת בשר שאינה מנוקרת אין העד נאמן עליו להתירו ב אלא א"כ בידו לתקנו.

הגה: היו ב' חתיכות אחת של היתר והשניה של איסור נאמן העד א לומר זה היתר וזה איסור.

הגה: אדם נאמן על שלו אפי' איתחזק איסורא.

הגה: מי שאומר פלוני חכם הכשיר לי והחכם מכחישו, עיין בסי' קפ"ה.

הגה: אם לגבי עדות אנו אומרים דין הפה שאסר הוא הפה שהתיר ד, עיין באבן העזר סי' קנ"ב.

הגה: אשה נאמנת לומר בדבר איסור תיקנתיו ודוקא בודאי איסור כגון ניקור בשר וכדומה אבל בספק איסור או איסור שיש בו צדדים להקל ה אין אשה נאמנת דדעתה קלה להקל.

הגה: קטן אין לו דין עד להיות נאמן באיסורין ¹ מ"מ אם הוא חריף ובקי

א. היינו אפי' בלא שתיקת הבע"ד כגון שאינו לפנינו או שאומר איני יודע. ש"ך ס"ק כ"ה. וכתב הש"ך בס"ק ה' אע"ג דבלאו הכי אסור מספק מ"מ חשיב עדותו לודאי איסור ונפ"מ לענין ספק ספיקא.

ב. ואפי' אין עתה בידו לתקנו כ"כ התוס' בגיטין דף ב' ע"ב ד"ה ע"א, ובעירובין נ"ט ע"א ד"ה ותחומין ודלא כחולקים. ביאורי הגר"א אות כ"ה.

וכתב הט"ז בס"ק ו' דמיירי שהבשר כבר נחתך לחתיכות קטנות אבל כל שניכר בו ניקור ודאי נאמן שהרי אנו רואים אותו שהוא מנוקר, ואין לחוש שניקרו מי שאינו בקי בניקור, ועיין עוד מה שתמה על דברי הרמ"א, ובנה"כ כתב דהעיקר כדברי הרמ"א.

ג. ואע"ג דאיתחזק איסורא במקום הזה מ"מ בחתיכה זו לא איתחזק האיסור. ש"ך ס"ק כ"ז.

ועל שלו אדם נאמן אפי' איתחזק הואיל ובידו לתקנו. ש"ך ס"ק כ"ח מהרא"ש.

ד. בגאון ציין למשנה בכתובות י"ח ע"ב.

ה. וכן דבר שיש בו טירחא אין האשה נאמנת דנשים עצלניות הן והוסיף דנשים נאמנות על ניקור רק על חלק הקדמי אבל בחלק האחורי שיש בו טירחא יתירא אינם נאמנות. כ"כ מהמהרש"ל. ש"ך ס"ק ל'. ובדבר שנאמנת אפי' באיסור תורה כיון שבדיה ופשוט הוא.

ו. מיירי כשאין הבע"ד שותק ומודה אלא אומר איני יודע אבל בשותק מחמת הודאה הקטן נאמן, כך משמע מריב"ש סי' רמ"ה. ש"ך ס"ק ל"א. ועוד כתב דאם הקטן בידו נאמן אפי' להוציא דבר מחזקתו להתיר או לאסור, ועיין באו"ח סי' תל"ו וביור"ד סוף סימן מ"ח.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

בדבר ויש רגלים לדבריו יש להחמיר אם מעיד על דבר איסור.

הגה: אם הקטן מעיד על איסור דרבנן להקל ולא איתחזק איסורא כגון בדיקת חמץ נאמן שהאמינוהו בדבר דרבנן אבל אם איתחזק איסורא אינו נאמן כלל ז.

ז. כתב בביאורי הגר"א אות ל"ב, דהכלל הוא כי בדבר שבידם לתקנו אפי' אשה וקטן נאמנים אפי' בדאורייתא כמו שחיטה באשה וקטן היודע לשמור גופו ודוקא שאין טורח. כמ"ש התוס' בגיטין או כשיש ספק וצד להקל שבזה אין נאמנים ע"ש עוד.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com